

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jacobi Sadoleti Card. Et Episcopi Carpentoractensis Viri
Disertissimi, Opera quæ exstant omnia**

Sadoleto, Jacopo

[Francofurti], 1607

III. Iac. Sadoletvs S.R.E. Cardin. Ioan. Morono Card. Legato Bononiæ S.P.D.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69244](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69244)

tiam est proprium, amisisse te quidem in fratre tuo, quod maxime
 in eo fuit, & quod nos aspirare non possumus, summam virtutem
 nimirum summamque auctoritatem, que in illo utraque pro-
 gressa fuerunt. Amorem autem & charitatem erga te nec
 quam amisisse, quandoquidem ego illi in te amando pariter
 reliquos omnes tuos, qui genere ex eodem sunt, simili amore
 atque erat ille, & eadem voluntate affectus sum. Quod tamen
 & denunciabis a me omnibus, & mea fide pollicebere. Studium
 tuum, & cura quam suscepisti, quo pars illa adium Vaticanum
 quam frater obtinebat tuus, mihi assignaretur, gratissimum
 mihi fuit: sicuti cetera omnia, que pro me facis, aut dicis, de
 ego habita ratione temporum, non duxi esse tentandum, quod
 non confidebam posse obtinere. Quem tamen morem omni-
 bus in rebus teneo. Si enim mihi mea dignitas, & pudor non
 non prodest, extorquere & eripere Principis beneficia non pro-
 stulo. Quae si minus crebra ad me perveniunt, idque mihi a me
 nullis imbutur inertiae, quam mitiore vocabulo, nimiam
 molestiam appellant: scio ego quid agam. Nam & extra com-
 pitorum certamina, atque contentiones, quae molestarum pla-
 nar, & grauium offensionum sunt: extraque periculum repulsi-
 qua ingenius & liberis animis nihil accideere potest acerbius re-
 carus interim, atque tranquillam vitam ago. Quaeque mea fidei & go-
 bernalioni populi commisi sunt, & quarum mihi iterum admi-
 nistratio est tradita, in ea ita me gero: studiisque praeterea in
 bus artium optimarum & praestantissimarum versor, ut alia qua-
 dam via, & quidem certiore ea multo, ac magnificentiore, in ho-
 minum benevolentiam & bonam existimationem me vindicem.
 Vale. III. Calend. Septemb. M. D. XXXIX. Carpentoracii.

III

IAC. SADOLETVS S. R. E. CARDIN.

Ioan. Morono Card. Legato Bononiae S. P. D.

TE honorifico Pontificis maximi, totiusque Apostolice sedi
 tus consensu atque decreto electum esse, qui Bononiensi cen-
 tati praefices, partem Italiae vel florentissimam regeres, & legatio-
 ne illa nobili fungerere, summo opere & tibi gratulor, & mihi pro
 gaudeo. Quod enim video honorem esse habitum virtuti ac
 prudentiae, quam ego in te semper eximiam esse iudicavi, haec
 duplici de causa: & quod homini amicissimo praemium in-
 tum perfolutum est, & quod ego memet in illo simili pene ho-
 nore affectum arbitror. Etsi enim impari laude, neque eodem
 fructu, ego easdem artes semper secutus sum, in quibus tu ex-
 cellis: tamen quicquid virtuti datur, quoniam ego eius perquam
 studio.

Huius dem, id mihi quoque ipsi dari & tribui puto. Sed meus
 status à me iam penè ætatis cursus confectus est: tu viridi et
 amæ ætate, cum tam maturè in tantas laudes ingressus sis,
 quò te sperare debemus esse peruenurum, & exultationis, &
 admirationis? Equidem pro mea summa erga te benevolentia
 hunc legationis honorem, & hanc summam hominum de tuis
 electissimis virtutibus opinionem, Deum tibi fortunare, & quo-
 lentes magis augere cupio. Hoc doleo, me tibi non potuisse præ-
 sentem gratulam: cognosces enim apertius quo in te animo affe-
 ctus sum. Atq. vnam suauissimam tuam consuetudinem diu an-
 tes mihi expectam, deinde breuiter, & quasi in transitu osten-
 tatur, tum cum ego Roma in Galliam legatus proficiscerem,
 conuincere diu inter nos potuissimus. Neque ego humanitatem
 tuam, nec tu meam erga te obseruantiam desiderasses: tum au-
 tem de nostris inter nos rebus ambo familiariter & liberè collo-
 quiuissimus. Sed posteaquam id non contigit, sumusque non
 cognoscentes locisque solum, sed dissimilitudine etiam actionum
 consuetudineque distracti: erit tue integritatis & fidei, idem face-
 re cogno, quod ego me tibi præstaturum esse polliceor: vt nun-
 quam noceam tuum, neque ea benevolentia qua te iam dudum
 sum complectens, ex animo & ex sensibus egrediatur meis. Atque
 hoc habemus. Nunc aptum atque opportunum mihi visum est,
 prædicare fores benignitatis tuæ, vt per eas homini omni virtu-
 te doctrinâq. ornatisimo mihi charissimo, ad tuam ipsius amici-
 tiam & benevolentiam sit aditus. Is est Hieronymus Gratus ex
 illa ipsa comitate cui tu præfectus es, & ex nobili in ea genere fa-
 milia procreatus: qui primo ætatis suæ tempore, cum ad iuris
 studium disciplinam se contulisset, media fermè in adolescentia, o-
 mnium consensu promeruit, vt ad id docendum, quod licet præ-
 stantius, tamen præclarè videbatur didicisse, se dederet. Itaque
 conuictus honestissima mercede, ius ciuile aliquot annos in pa-
 tria sua docere. Post querendum sibi nomen atque famam in ex-
 teris nationibus exultans, sanè forti animo patriam suam do-
 mitioneque penates liquit, & huc in transalpinam Galliam per-
 uenit: cui vix celeriter cognitus, habitusque in honore & admi-
 ratione, Valentis diu magno stipendio, & maiore sui nominis
 fama, sui cuius docendo, & consulentibus respondendo qui
 vixque ad eum penè certam confluxerant, insignem operam
 habuit. Itaque charus his gentibus, egregieque probatus, cum de
 eius augustis commodis mercedeque amplificanda quotidie ab
 eo cogitaretur: repente decreto ciuium suorum & seuerò & ve-
 hementer in patriam reuocatus, istuc parat proficisci, reuifens
 ceterum patrios lares libenter, sed tamen magnum desiderium
 sui in nationibus relinquens, quo ipse quoque animus non

potest non commoueri. Eum ego aduenientem, vt tu humanissime Morone omni tua comitate & beneuolentia amplectere quanto animi possum studio te vehementer etiam atque cetero rogo. Quanquam de isto quidem fortasse non es rogandus. Quia enim tibi familiarius, quam tales complecti viros, & amorem beneficiis tuis? praesertim qui sint ex eo genere hominum, quorum fidei & cura commisi sunt. Sed ego ad illam tuam sollicitudinem erga bonos humanitatem, liberalitatemque accedere alicubi abs te insigniam mea causa opto: vt Hieronymus ipse cognoscere ipsa & experiat, valde sibi profuisse commendationem ex parte meam: seq; propterea amplius quiddam & maius adferam quam communis tua bonitas & natura ceteris largiar. Hoc ego a te ita exspecto, vt nihil sit quod possim exspectare gratius aut optatius. Vale. Carp. IX. Calend. Iulij, M. D. XLIII.

III.

IAC. SADO LETVS S. R. E. CARDIN.
Greg. Cortesio Cardin. S. P. D.

MVTVA nostra vetusque beneuolentia, quam sancti & deliter ab utroque nostrum cultam esse intelligo, facit, vt meis maximis rebus, quae nunc quidem in sacrum literarum studio omnes mihi constitutae sunt, tuum imprimis amorem tuamque eximiam excellentemque doctrinam, mihi requirendam esse putem. Cum enim (vt tute scis) commentarium quendam de peccato originis iam pridem confecissem, hasque maxime & ratione, facultatem in has regiones reuertendi a summo Pontifice essem consecutus: quod me (quoad possem) otium & tranquillitatem naclum, literis & scriptis sanctam fidem Catholicam, decusque & autoritatem Apostolicae Ecclesiae deus summi pollicitus essem: statui mihi, vt primum huc me retuli eundem esse librum accuratius retractandum. Quod cum diligentissime fecissem addidissemque non pauca, quae mihi ad rem vberius explicandam idonea visa sunt: illum tanquam meae diligentiae testimonium, Pontifici ipsi maximo auctori mei otij mittendum pensasti: scriptisque ad amplissimum Cardinalem Farnesium vt eum quendam ex collegio nostro, tibi; imprimis legendum & considerandum traderet. Quod factum fuisse, etsi certi nihil dum scis, vt confidam tamen adducor. Nunc alterum *o scriptum* iam elaboratum, in manibus habeo: nondum illud quidem expolitum, quoadmodum & res ipsa, & mea diligentia postulat: sed tamen cuiusmodi, vt ex eo, quanquam imperfecto, intelligi possit, quid ego habeam de purgatorio persuasi atque certi: quae res vna omnium maxime, hoc perturbatissimo tempore, ab Ecclesiae (vt scis) sollicitudine